

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-36>

УДК 338.48(436)

АГРОТУРИЗМ В АВСТРІЇ: УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

AGRO-TOURISM IN AUSTRIA: LESSONS FOR UKRAINE

Липчук Наталія Василівна

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри,
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій
імені С.З. Гжицького

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3437-8063>

Lypchuk Nataliia

Lviv National Stepan Gzhytsky University
of Veterinary Medicine and Biotechnology

У статті розглянуто особливості та стан розвитку агротуризму в Австрії в контексті можливостей застосування наявного досвіду в Україні. Встановлено, що агротуризм в Австрії має ключове значення для розвитку сільських територій, є важливою формою диверсифікації діяльності сільськогосподарських виробників та поширений у різних провінціях країни. Відмічається тенденція до скорочення кількості суб'єктів агротуристичного бізнесу при одночасному зростанні якості обслуговування відпочиваючих та інших видів сільського туризму. Заслужують на увагу окремі аспекти розвитку агротуризму, зокрема профіль діяльності суб'єктів агротуризму з точки зору окремих потреб споживачів та спеціалізації фермерських господарств, організація і функціонування туристичних об'єднань на різних рівнях, вимоги до агротуристичної діяльності, розвиток агротуризму на засадах сталого розвитку, пропозиція мережевого продукту, особливості категоризації агротуристичних об'єктів, розширення асортименту агротуристичного продукту на основі впровадження інновацій.

Ключові слова: ринок, туризм, агротуризм, об'єднання, спеціалізація, Австрія.

The article examines the place, significance, features and state of development of agritourism in Austria in the context of the possibilities of applying existing experience in Ukraine. It has been established that agritourism in Austria is of key importance for the development of rural areas and is one of the leading forms of diversification of the activities of agricultural producers and is quite common in different provinces of the country, using their characteristic recreational and tourist resources. There is a tendency to reduce the number of agritourism business entities while simultaneously increasing the quality of service for vacationers and other types of rural tourism in the village. Particular aspects of the development of agritourism deserve attention, in particular, the profile of the activities of agritourism entities, formed taking into account the individual needs of consumers, vertical zoning, the tourist attractiveness of the area and the specialization of farms, in particular, the selection of eight types of agrotourism farms. The successful organization and principles of the functioning of agritourism associations at the state, provincial and local levels, the peculiarities of their autonomy, participation, rights, duties and benefits of their members, differences in the categorization of agritourism objects, requirements for agritourism activities, in particular in terms of accommodation, are noted, exterior, tourist service. The development of agritourism is considered as a component of tourism, agriculture and rural areas on the basis of sustainable development, according to the Austrian National Tourism Strategy and the ÖPUL Agricultural Program. The peculiarities of expanding the range of agro-tourism products based on the introduction of innovations, the creation of a high-quality and unique comprehensive rural tourist offer, its distribution and promotion based on joint efforts and strengthening cooperation with entrepreneurial structures in the village, local self-government bodies and within the framework of associations and unions are being studied, clusters and obtaining joint benefits by providers of tourist services thanks to common interests and actions.

Keywords: market, tourism, agritourism, association, specialization, Austria.

Постановка проблеми. Складність ситуації, в якій перебуває Україна, може стати поштовхом для успішної реалізації багатьох

реформ та піднесення в багатьох сферах. Багатий туристичний потенціал України, доповнений атракціями, пов'язаними з війною,

може суттєво розширити туристичну привабливість та спричинити потужний розвиток туристичної сфери.

В українських реаліях агротуризм не набув популярності, хоча його користь для суспільства, сільських громад та конкретних осіб визнається повсюдно. Неодноразові спроби активізувати цю проблематику, передусім зі сторони Спілки розвитку сільського зеленого туризму, у правовому полі чи організаційно не дали очікуваних ефектів. У цьому контексті важливим є пошук рішень та цікавих підходів до розвитку агротуризму, які напрацьовані в інших країнах і регіонах.

Австрія належить до високорозвинених країн, займаючи 22 місце у світі за обсягом ВВП (400 млрд доларів) та 15 місце за ВВП (за паритетом купівельної спроможності) на душу населення (47,3 тис. доларів). У 2022 році ВВП на душу населення в Австрії був на 25% вищим за середній по Європейському Союзу [17]. Майже 2/3 населення Австрії зайнято в сфері послуг [10], зокрема в туризмі. Саме тому нагромаджений тут досвід може бути корисним для вітчизняної туристичної сфери, зокрема те, що стосується сільського туризму і, насамперед, агротуризму.

В Україні ж агротуризм знаходиться на стадії становлення: відсутнє законодавче забезпечення, формалізація суб'єктів недостатня, спорадичне наукове обґрунтування та практична організація агротуристичної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Агротуризм належить до тих видів відпочинку і бізнесу, які досить динамічно розвиваються в останні роки та найбільш швидкими темпами відновлюються після пандемії коронавірусу, набуваючи популярності серед науковців і практиків. Саме завдяки теоретичним розробкам і практичним рекомендаціям вітчизняних учених, зокрема Г. Васильєва, В. Гловацької, Ю. Губені, Л. Забуранної, Ю. Зінька, М. Костиці, Н. Кудли, В. Липчука, М. Рутинського, Г. Черевка та інших, досвід агротуристичного господарювання, переважно в країнах Східної та Центральної Європи, впроваджувався у вітчизняну реальність. В меншій мірі їх дослідження стосуються Австрії, де накопичені цікаві практики управління агротуристичною діяльністю.

Постановка завдання. Метою статті є ознайомити науковців і практиків, користувачів з особливостями організації і функціонування агротуризму в Австрії в контексті використання накопиченого тут досвіду в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Індустрія туризму та відпочинку відіграє важливу роль в економіці Австрії, розташована в багатьох регіонах держави та сприяє покращенню якості життя [2]. Саме туризм є візитною карткою Австрії, який займає 4 місце за конкурентоспроможністю. Пряма та непряма додана вартість індустрії туризму та рекреації у 2022 році склала 58,7 млрд євро, що становить приблизно 13,1% ВВП країни [18].

Агротуризм в Австрії вважається важливим напрямком диверсифікації фермерської діяльності. Цілеспрямована диверсифікація, як, наприклад, пропозиція «зеленого догляду» на фермах з оздоровчими, освітніми або соціальними цілями, підвищує конкурентоспроможність і дає змогу орієнтованого на майбутнє, стійкого до криз подальшого розвитку [7], передусім сільських територій. Для Австрії це особливо значимо, оскільки 45% населення країни проживає в сільських громадах з населенням менше 5000 осіб. Вклад туризму у розвиток сільської місцевості в Австрії складає більше третини (35%) [9].

В Австрії особливо відчувається взаємозалежність та особливості «співіснування» туризму і сільського господарства. Як правило, території, що сприятливі для сільського господарства, є несприятливими для туризму, і навпаки [11]. Особливістю сільського господарства в Австрії є те, що орні землі та сади займають лише 18,3% площі країни. Це означає, що тут велика увага приділяється якості та ефективності використання земельних ресурсів. Дрібні та середні господарства, які переважають у країні, розподілені таким чином: менше 5 га – 35% від загальної кількості господарств, 5–20 га – 38% [8]. Більшість цих господарств є дрібнотоварними з низькими доходами та надлишком робочої сили, що робить їх порівнюваними з вітчизняними селянськими господарствами в Україні.

Незважаючи на високий рівень розвитку аграрного сектору в Австрії, багато фермерів стикаються з викликами, схожими на ті, з якими стикаються українські селяни. Основні сільськогосподарські регіони розташовані в Нижній Австрії, Верхній Австрії та Бургенланді. Основні ж туристичні регіони Австрії – це Тіроль, Зальцбург та Каринтія. Проте кожен регіон країни має свої унікальні особливості та туристичні цінності. Зважаючи на високий туристичний потенціал Австрії, розвиток агротуризму стає важливим засобом для покращення економічного стану сільських господарств, забезпечуючи додатковий

дохід, збереження традицій та створення робочих місць.

Відпочинок на фермі часто розглядають як спосіб розвитку потенціалу не лише для самих господарств, а й для навколишніх сільських районів. Водночас, як зазначає Erika Quendler, «відпочинок на фермі є ринковою нішею, а не панацеєю від економічних проблем австрійського сільського господарства або туризму. Це альтернативне використання ресурсів ферми, яке може допомогти фермерам максимально ефективно використовувати свої ресурси та збільшувати доходи» [14].

В Австрії агротуризм бере свій початок в шістдесятих роках минулого століття. У країні туристична діяльність сільськогосподарських підприємств відома як фермерський відпочинок (Urlaub am Bauernhof) [4]. Австрія займає четверте місце в Євросоюзі за кількістю агротуристичних господарств. Проте інтенсивність агротуризму тут найвища – 3,6 господарства на 10 км², при середньому показнику по ЄС 0,7 господарства. Відповідно до цих даних, Австрія була одним з лідерів (після Люксембургу) за часткою селянських господарств, які здійснювали несільськогосподарську діяльність (21,4%), та лідером за часткою господарств, які здійснювали туристичну діяльність як додаткову – 6,6% проти 0,7% в середньому по ЄС [9]. Агротуристичні об'єкти пропонують багато можливостей для відпочинку і розташовані по всій країні.

Варто зауважити, що кількість сільських господарств, які надають туристичні послуги, зменшується. У 1991 році в країні було 21 276 таких підприємств із приблизно 220 000 ліжок, у 1999 році – близько 15 500 підприємств зі 170 000 ліжок, а у 2016 році – лише 9 895 підприємств зі 113 764 ліжками [5]. Хоча кількість гостей на фермерських господарствах зросла на 44,7% з 2000 по 2018 рік, кількість самих господарств зменшилася на 31,2% через структурні зміни в сільському господарстві та посилення конкуренції в туризмі.

На фоні зменшення чисельності надавачів туристичних послуг на селі та загальної бази ночівлі відбулося розширення потужностей розміщення в середньому на одне господарство, підвищення ступеня їх використання, покращення стандарту та якості туристичного продукту, свідченням чого є постійна якісна категоризація господарств та значне збільшення частки суб'єктів вищої категорії. Разом з тим, сільський туризм забезпечує 7,3% всіх ліжко-місць в австрійському туризмі [11].

В Австрії існують певні підходи щодо розміщення агротуристичних господарств. Перш за все, вони стосуються можливості подорожей під час туристичних сезонів (як правило, взимку), розміщення ферм у «тихих» регіонах, наявності достатньо простору навколо ферми, компактної забудови, сприятливої для туристів, центрального опалення, регіонального стилю меблів та регіональної кухні [13].

Категоризація у сільському туризмі Австрії є важливим процесом, що стабілізує якість та стандарти надання послуг. Ключову роль відіграють клуб гостьових ферм. Основні правила участі у цьому процесі включають наступне:

1. Пряме або опосередковане членство в національній асоціації.

2. Кількість місць не повинна перевищувати 30 (аналогічно діючому українському законодавству). В іншому випадку така діяльність вважається комерційною.

3. Обов'язкова участь у навчально-інформаційних семінарах та консультаціях з теми сільського туризму.

4. Для забезпечення безпеки та запобігання нещасним випадкам суб'єкти агротуризму підлягають постійному і ретельному контролю.

Категорії присвоюються на період 4 років і підлягають позитивній перевірці через повторну оцінку. Комітети з категоризації оцінюють різні аспекти, такі як внутрішнє планування ферми, житлові умови, послуги та цінності, які надаються гостям. Роль туризму як додаткової діяльності до сільськогосподарської підкреслюється і з огляду на склад комітетів з категоризації, які складаються з 2-3 осіб, принаймні один з яких представляє галузь туризму, а решта – сільськогосподарську галузь. До складу комісії має входити хоча б одна жінка [13]. Відмітимо існування певної автономії і відмінностей вимог щодо категоризації суб'єктів агротуризму у федеральних землях.

Асортимент агротуристичної пропозиції дуже широкий і адресований до різних сегментів клієнтів. Причому майже половина агротуристичних господарств мають чітко вибрану спеціалізацію. Форми товарно-сервісної спеціалізації залежать від ландшафту та щільності населення, культури та звичаїв [13].

Відповідно до профілю та місця діяльності в Австрії розрізняють вісім категорій агротуристичних господарств [20]:

1. Агротуризм у фермера (Urlaub am Bauernhof).

2. Агротуризм на полонині (Urlaub in der Almhütte).

3. Агротуризм на кінній фермі (Urlaub am Reiterbauernhof).
4. Агротуризм в селянській садибі (Urlaub am Landhof).
5. Агротуризм на винограднику (винний агротуризм) (Urlaub am Winzerhof).
6. Агротуризм для сімей з дітьми (Urlaub am Baby- & Kinderbauernhof).
7. Агротуризм без бар'єрів (Urlaub am Barrierefreien Bauernhof).
8. Регенеративний агротуризм (відпочинок на екологічно чистій фермі) (Urlaub am Bio- & Vitalbauernhof).

Хоча агротуристичні господарства можуть мати вузьку спеціалізацію, вони часто надають широкий спектр додаткових послуг для задоволення потреб різних гостей. Відпочинок на фермі може бути доповнений верховою їздою, катанням на санчатах взимку та іншими активностями. Така різноманітність послуг робить агротуризм привабливим для широкого кола відпочиваючих.

В альпійських суб'єктах агротуристичного господарювання можна знайти різноманітні умови проживання, що відповідають різним потребам гостей. Від комфортабельних альпійських коледжів до більш спартанських умов, де використовуються свічки для освітлення, вода набирається з колодязів та інше. Це дозволяє подорожуючим вибирати той формат відпочинку, який найбільше відповідає їхнім уподобанням та прагненням.

Особливістю розвитку агротуризму в Австрії є важливість сталого розвитку та збереження незайманої природи. Тут вибір місцевих туристичних компаній, що підтримують ідею сталого розвитку, є ключовим. Це ж стосується і суб'єктів агротуризму.

Нова національна туристична стратегія "План Т" (Генеральний план туризму [3]) уважно розглядає ці аспекти, зокрема активізацію співпраці між туризмом і сільським господарством, зміцнення підприємств, що належать сімейним або керованим власниками, через індивідуальні механізми фінансування та субсидування. Агроекологічні заходи відіграють важливу роль у досягненні екологічних цілей країни в рамках спільної європейської сільськогосподарської політики [6]. Це означає, що Австрія не лише ставить перед собою мету залучення туристів, але й прагне зберегти свою природу та забезпечувати стале використання ресурсів у туристичних цілях.

Стійке агротуристичне підприємство може сприяти сталому розвитку регіонів. Такі фер-

мерські господарства, які надають туристичні послуги для відвідувачів, працюють більш стійко, ніж ті, що не мають агротуристичної складової [19]. Місцеві сімейні ферми зберігають унікальний культурний ландшафт Австрії та забезпечують населення високоякісним харчуванням і сприяють захисту клімату.

Австрійська програма сприяння екологічно чистому сільському господарству (ÖPUL) є важливим інструментом для забезпечення екологічного розвитку сільських територій в країні. Заходи спрямовані на створення екологічно чистого сільськогосподарського сектору та мотивування фермерів до добровільного внеску у суспільство через соціальні та екологічні внески.

Установи та компанії, що працюють у сфері туризму, активно взаємодіють для забезпечення комфорту та благополуччя гостей, що в умовах високої конкуренції на ринку туристичних послуг дуже важливо. Агротуризм органічно вписується в локальну туристичну пропозицію, оскільки співпрацює з іншими туристичними та інфраструктурними організаціями, муніципалітетами, розширюючи туристичну пропозицію, підвищує якість сервісу та комфортні умови перебування. Беззаперечно, наявний туристичний потенціал території може бути використаний "більш ефективно, якщо на його основі буде розроблена комплексна пропозиція – інтегрований туристичний продукт" [1]. Така взаємодія сприяє розвитку місцевої туристичної індустрії та підвищує рівень задоволеності гостей.

Суб'єкти агротуризму в Австрії входять до різних об'єднань як на місцевому, так і на регіональному (провінційному) та загальнонаціональному рівнях. Федеральна асоціація "Urlaub am Bauernhof" в Австрії працює над сприянням співпраці між малими фермами та зміцненням цінностей фермерської спільноти, щоб позиціонувати себе як оператора відпочинкових садиб на туристичному ринку. Організація отримує фінансову підтримку для різноманітних проектів через державне фінансування, а також додаткове державне фінансування через Сільськогосподарську палату для диверсифікації несільськогосподарської діяльності в напрямках дозвілля та гастрономії, покращення переробки та маркетингу сільськогосподарської продукції, місцевих та соціальних заходів, а також інвестицій в традиційні ремесла [16].

Важливою економічною проблемою для Австрії є розвиток гірських регіонів. Доходи домогосподарств в Альпах в країнах ЄС

нижчі на 50% в порівнянні з іншими домогосподарствами, а в Австрії – навіть нижче на 20%, що потребує додаткових джерел доходів [12]. Незважаючи на розвиток туризму, гірські райони Австрії залишаються знелюдненими, проте з численними елементами традиційного культурного ландшафту. Саме туризм позитивно впливає на розвиток сільського господарства, створюючи, однак, певні виклики, особливо стосовно збереження культурного ландшафту та забезпечення сталого розвитку. З цією метою на державному рівні розроблена і реалізується спеціальна програма ALP Austria – Programm zur Stärkung der Almwirtschaft (ALP Австрія – Програма для зміцнення альпійського сільського господарства) [15]. Ця програма стосується гірських територій, однак в цілому слід зазначити, що туризм як динамічний економічний фактор створює значні труднощі та перешкоди для розвитку сільського господарства.

Висновки. Окремі дані про діяльність агротуризму на прикладі Австрії можуть свідчити про різні можливості його розвитку в нашій країні. Зокрема, це стосується спеціалізації надавачів агротуристичних послуг, що може бути корисним для розширення клієнттури іноземних туристів з огляду на вибір цільового місця відпочинку та його змісту. Не менш важливою є активізація місцевих громадських утворень, розширення їх повноважень, промоційно-інформаційної та маркетингової діяльності. Важливо вдосконалювати категоризацію надавачів агротуристичних послуг, а не тільки садити як місця проживання (ночівлі), та стимулювати цей процес.

Незважаючи на складність соціальної та політичної ситуації, необхідна активізація діяльності в напрямку сталого розвитку туризму і сільського господарства. Важливим у цьому напрямку є обґрунтування розвитку туризму, зокрема агротуризму, в гірських районах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Липчук В.В., Липчук Н.В. Особливості агротуристичного продукту. *Економіка та суспільство*. 2024. № 61. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-27> (дата звернення: 01.05.2024).
2. Bliem W, Bröckl A. et al. Die österreichische Tourismus- und Freizeitwirtschaft – Corona and beyond. Arbeitsmarktservice Österreich, 2022. 221 p.
3. Bundesministerium Arbeit und Wirtschaft. Plan T. Master Plan for Tourism. URL: <http://www.bmaw.gv.at/Topics/tourism/plan-t.html/> (дата звернення: 04.03.2024).
4. Bundesministerium für Landwirtschaft, Regionen und Tourismus. Grüner Bericht 2020. Die Situation der österreichischen Land- und Forstwirtschaft. URL: https://www.oebisz.at/fileadmin/user_upload_oebisz/gruener_bericht_2020.pdf (дата звернення: 30.11.2023).
5. Bundesministerium für Wissenschaft, Forschung und Wirtschaft: Bericht über die Lage der Tourismus- und Freizeitwirtschaft in Österreich 2016. URL: <https://www.bmaw.gv.at/Themen/Tourismus/Tourismus-in-Oesterreich/lagebericht.html> (дата звернення: 04.03.2024).
6. BMLRT. Österreichischer GAP – Strategieplan – Entwürfe Interventionen. URL: https://info.bml.gv.at/dam/jcr:7f53d344-4e01-4525-866a-39502a278b62/01_Interventionen_DZ.pdf (дата звернення: 04.03.2024).
7. BMLRT. Zahlen und Fakten 2021, URL: https://www.bmeia.gv.at/fileadmin/user_upload/Vertretungen/London/Dokumente/BMLRT_Daten_und_Zahlen_BF_DE_2021__5_.pdf (дата звернення: 04.03.2024).
8. Encyclopedia PWN. URL: <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Austria-Gospodarka;4573699.html> (дата звернення: 04.03.2024)
9. European Commission. Rural Development in the European Union Statistical and economic information report. 2008. URL: <https://aei.pitt.edu/45721/1/2008.pdf> (дата звернення: 08.03.2024).
10. Eurostat. Austria in the EU. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/9032244/AT+presidency+infographic+EN.pdf/b9415247-12b1-4fe0-9f33-0fe9bfc9169f> (дата звернення: 08.03.2024).
11. Gattermayer F. Landwirtschaft und Tourismus. URL: https://boku.ac.at/fileadmin/data/H03000/H73000/H73300/pub/BWL_allgemein/05_Gattermayer_Urlaub.pdf (дата звернення: 30.10.2023).
12. Kurek W. Tendencje rozwoju turystyki w Alpach. URL: <https://ruj.uj.edu.pl/server/api/core/bitstreams/f37ebeb9-96ac-4912-9612-399e984a73bb/content> (дата звернення: 08.03.2024).
13. Poloczek G. Agroturystyka w Austrii. URL: <http://www.modr.pl/turystyka-na-wsi/strona/agroturystyka-w-austrii> (дата звернення: 08.03.2024).
14. Quendler E. The position of the farm holiday in Austrian tourism. URL: https://www.researchgate.net/publication/338222210_The_position_of_the_farm_holiday_in_Austrian_tourism (дата звернення: 04.03.2024).
15. Ressi W. und Bogner D. ALP Austria – Programm zur Stärkung der Almwirtschaft. URL: https://oega.boku.ac.at/fileadmin/user_upload/Tagung/2006/06_Ressi.pdf (дата звернення: 04.03.2024).

16. Stotten R., Michaela Maurer M., Schermer M. Agrotourismus. Eine Untersuchung zum Einfluss der bäuerlichen Gästebeherbergung auf die landwirtschaftlichen Strukturen im Ötztal. URL: https://www.uibk.ac.at/tourismresearch/projects/2019_agrotourism_endbericht_29082019.pdf (дата звернення: 08.03.2024).
17. Statistik Austria. The Information Manager. URL: <https://www.statistik.at> (дата звернення: 04.03.2024).
18. Statistics Austria. Tourism. URL: <https://www.statistic.at/en/statistics/tourism-and-transport/tourism> (дата звернення: 08.03.2024).
19. Tourismusforschung Online. Tourismus trifft landwirtschaft endbericht an den fördergeber: tourismus forschungs Zentrum Tirol. URL: <https://www.uibk.ac.at> (дата звернення: 30.10.2023).
20. Wronski P. Agroturystyka w Austrii URL: https://pawelwronski.blog/wp-content/uploads/2017/06/agroturystyka_srodek15.pdf (дата звернення: 04.03.2024).

REFERENCES:

1. Lypchuk V.V. and Lypchuk N.V. (2024). Osoblyvosti ahroturystychnoho produktu [Features of the agritourism product]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, vol. 61. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-27>
2. Bliem W, Bröckl A. et al. (2022) *Die österreichische Tourismus- und Freizeitwirtschaft – Corona and beyond*. Arbeitsmarktservice Österreich. 221 p.
3. Bundesministerium Arbeit und Wirtsczaft. (2023). *Plan T. Master Plan for Tourism*. Available at: <http://www.bmaw.gv.at/Topics/tourism/plan-t.html>
4. Bundesministerium für Landwirtschaft, Regionen und Tourismus. (2020). *Grüner Bericht 2020. Die Situation der österreichischen Land- und Forstwirtschaft*. Available at: https://www.oebz.at/fileadmin/user_upload_oebz/gruener_bericht_2020.pdf
5. Bundesministerium für Wissenschaft, Forschung und Wirtschaft. (2016). *Bericht über die Lage der Tourismus- und Freizeitwirtschaft in Österreich*. Available at: <https://www.bmaw.gv.at/Themen/Tourismus/Tourismus-in-Oesterreich/lagebericht.html>
6. BMLRT. (2021). Österreichischer GAP – Strategieplan – Entwürfe Interventionen. Available at: https://info.bml.gv.at/dam/jcr:7f53d344-4e01-4525-866a-39502a278b62/01_Interventionen_DZ.pdf
7. BMLRT. (2021). *Zahlen und Fakten 2021*. Available at: https://www.bmeia.gv.at/fileadmin/user_upload/Vertretungen/London/Dokumente/BMLRT_Daten_und_Zahlen_BF_DE_2021__5_.pdf
8. Encyclopedia PWN. (2023). *Austria. Gospodarka*. Available at: <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Austria-Gospodarka;4573699.html>
9. European Commission. (2008) Rural Development in the European Union Statistical and economic information report. Available at: <https://aei.pitt.edu/45721/1/2008.pdf>
10. Eurostat. (2018). *Austria in the EU*. Available at: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/9032244/AT+presidency+infographic+EN.pdf/b9415247-12b1-4fe0-9f33-0fe9bfc9169f>
11. Gattermayer F. *Landwirtschaft und Tourismus*. Available at: https://boku.ac.at/fileadmin/data/H03000/H73000/H73300/pub/BWL_allgemein/05_Gattermayer_Urlaub.pdf
12. Kurek W. (2006) *Tendencje rozwoju turystyki w Alpach*. Available at: <https://ruj.uj.edu.pl/server/api/core/bitstreams/f37ebeb9-96ac-4912-9612-399e984a73bb/content>
13. Poloczek G. (2019). *Agroturystyka w Austrii*. Available at: <http://www.modr.pl/turystyka-na-wsi/strona/agroturystyka-w-austrii>
14. Quendler E. (2019). *The position of the farm holiday in Austrian tourism*. Available at: https://www.researchgate.net/publication/338222210_The_position_of_the_farm_holiday_in_Austrian_tourism
15. Ressi W. and Bogner D. (2006). *ALP Austria – Programm zur Stärkung der Almwirtschaft*. Available at: https://oega.boku.ac.at/fileadmin/user_upload/Tagung/2006/06_Ressi.pdf
16. Stotten R., Maurer M., Schermer M. (2019). *Agrotourismus. Eine Untersuchung zum Einfluss der bäuerlichen Gästebeherbergung auf die landwirtschaftlichen Strukturen im Ötztal*. Available at: https://www.uibk.ac.at/tourismresearch/projects/2019_agrotourism_endbericht_29082019.pdf
17. Statistik Austria. (2023). The Information Manager. Available at: <https://www.statistik.at>
18. Statistics Austria. (2022). *Tourism*. Available at: <https://www.statistic.at/en/statistics/tourism-and-transport/tourism>
19. Tourismusforschung Online. (2022). *Tourismus trifft landwirtschaft endbericht an den fördergeber: tourismus forschungs Zentrum Tirol*. Available at: <https://www.uibk.ac.at>
20. Wronski P. (2017). *Agroturystyka w Austrii*. Available at: https://pawelwronski.blog/wp-content/uploads/2017/06/agroturystyka_srodek15.pdf